

Skýrsla nr. 2023-023

2. febrúar 2024

Framfylgd eigendastefnu 2023

Skýrsla til eigenda Orkuveitu Reykjavíkur

Guðrún Erla Jónsdóttir

Stjórnhættir og stefna

Útgefandi: Orkuveita Reykjavíkur
Forsíðumynd: Haukur Snorrason
Umsjón og ábyrgð: Guðrún Erla Jónsdóttir

Skráningarblað skýrslna

Skýrsla nr. 2023-023	Útgáfudagur 2.2.2024	Útgáfustaður Reykjavík
Heiti skýrslu Framfylgd eigendastefnu 2023: Skýrsla til eigenda Orkuveitu Reykjavíkur		
Upplag pdf	Fjöldi síðna 10	Dreifing opinber
Höfundur/ar Guðrún Erla Jónsdóttir		Verknúmer
Unnið fyrir Orkuveitu Reykjavíkur		Samvinnuaðilar
Útdráttur <p>Eigendastefna OR hefur sannað ágæti sitt á síðastliðnum árum. Með eigendastefnunni hafa eigendur sammælt um leiðarljós í starfsemi fyrirtækisins og markað ramma fyrir ákvarðanatöku stjórnar. Eigendastefna, þar sem vilji eigenda er skýr, hefur áhrif á stjórnarhætti og ábyrgð samhliða því að auðvelda ákvarðanatöku stjórnar. Þannig spilar eigendastefnan mikilvægt hlutverk í árangri fyrirtækisins. Eigendastefnan er nú orðin meira en áratugargömul og á þeim tíma hafa orðið miklar breytingar í umhverfi, samfélagi og tækni sem allar hafa áhrif á starfsemi OR. Til að eigendastefnan þjóni sem best hlutverki sínu í leiðbeiningu fyrir stjórn og starfsemina kallar stjórn OR eftir afstöðu eigenda til tiltekinna atriða eigendastefnunnar þannig að hún geti sem best stutt við framþróun OR.</p>		
Efnisorð Eigendastefna, sameignarsamningur, stjórnarhættir, stefnumótun		Yfirfarið

Efnisyfirlit

1	Upphafsorð.....	1
2	Leiðarljós eigendastefnu	1
3	Hlutverk, kjarnastarfsemi og starfssvæði.....	3
4	Stjórnarhættir.....	3
4.1	Kortlagning á skipulagi og stjórnarháttum OR.....	4
5	Stefnumótun	5
5.1	Stuðningsstefnur	6
6	Samskipti og upplýsingagjöf	7
7	Ákvarðanir sem hljóta skulu samþykki eigenda	8
7.1	Carbfix.....	9
7.2	Ljósleiðarinn.....	9
7.3	Orkuöflun	9
8	Lokaorð	10

Myndir

Mynd 1	Ellíðaárstöð er lifandi áfangastaður í hjarta borgarinnar.....	2
Mynd 2	Greiningarvinna sem unnin var fyrir heildarstefnumótun OR.	6

1 Upphafsorð

Skýrsla um framfylgd eigendastefnu Orkuveitu Reykjavíkur (OR) var í fyrsta skipti gefin út vegna starfsemi ársins 2015. Síðan þá hefur hún verið gefin út árlega og skilað til eigenda á eigendafundi félagsins í nóvember ár hvert. Til samræmis við eigendastefnuna er skýrslan aðgengileg almenningi og fjölmiðlum, meðal annars á heimasíðu OR ásamt eldri skýrslum um framfylgd hennar.

Eigendastefna OR hefur síðustu árin sannað ágæti sitt. Áherslur eigenda OR koma fram í stefnunni sem er til stuðnings ákvarðanatöku stjórnar enda fær stjórn skýrari skilaboð með eigendastefnu og hvaða línur eigendur leggja. Eigendastefna hefur áhrif á stjórnarhætti, ábyrgð og árangur, ekki síst er varðar sjálfbærni og samfélagsábyrgð. Eigendastefna, þar sem vilji eigenda er skýr, auðveldar ákvarðanatöku og spilar þannig hlutverk í árangri fyrirtækisins.

Eigendastefnan er nú orðin meira en áratugargömul og hefur stjórn hvatt eigendur síðastliðin tvö ár til að rýna hana með hliðsjón af breytingum sem orðið hafa í umhverfi, samfélagi og tækni sem fleygir fram. Þannig getur eigendastefnan stutt við framþróun OR.

Reykjavíkurborg hefur sett sér eigendastefnu um sín fyrirtæki sem samræmist ekki eigendastefnu í öllum tilvikum og kallar á hugsanlegar breytingar. Þá hefur innri endurskoðun lagt til að ákvæði eigendastefnu er lýtur að meginstarfssvæði verði endurskoðað. Til að eigendastefnan þjóni sem best hlutverki sínu í leiðbeiningu fyrir stjórn og starfsemi fyrirtækisins kallar stjórn OR eftir afstöðu eigenda til tiltekinna atriða eigendastefnunnar. Í því skyni liggur fyrir eigendafundi tillaga um rýni eigendastefnunnar ásamt greinargerð og skýrslu þessari.

2 Leiðarljós eigendastefnu

Leiðarljós eigendastefnu OR vísa veginn í starfsemi fyrirtækisins og öll stefnumótun í samstæðu OR byggist á þeim. Til að mynda er sjálfbærnistefna OR skuldbinding við leiðarljós stefnunnar sem segir að OR „*ræki samfélagslega ábyrgð í starfsemi sinni, beri hag samfélagsins fyrir brjósti og umgangist náttúruna, auðlindir og viðskiptavinum af virðingu*“. Í því skyni eru viðhafðir vandaðir stjórnarhættir og er stefnan grundvöllur farsælla ákvarðana og góðs samstarfs sem byggist á gagnsæi í upplýsingagjöf.

Í samstæðu OR er unninn fjöldi verkefna sem endurspeglar leiðarljós eigendastefnunnar. Í starfsemi OR skal enda leggja *áherslu á virðingu gagnvart umhverfinu og ábyrga nýtingu auðlinda* samhliða því að *rækja samfélagslega ábyrgð í starfsemi sinni*. Í því felst meðal annars að fyrirtækið *beri hag samfélagsins fyrir brjósti og umgangist náttúruna, auðlindir og viðskiptavinum af virðingu*. Dæmi um eitt verkefna á vegum OR er Elliðaárstöð í Elliðaárdal, sem hlaut fegrunarviðurkenningu

Reykjavíkurborgar á seinni hluta ársins. Í tilnefningu dómnefndar segir að verkefnið sé „metnaðarfullt og gott fordæmi þar sem fyrirtæki gefur til samfélagsins“.

Saga Elliðaárdalsins er samofin sögu og hlutverki OR og Elliðaárstöð byggist á rótgrónum grunni orku- og auðlindaöflunar. Elliðaárstöð, sem hefur lýst leiðina til framtíðar í heila öld og skapað þekkingu sem samfélagið býr að, hefur fengið nýtt hlutverk. Í stað þess að virkja rafmagn eru hugvit og nýsköpun virkjuð, samhliða því að boðið er upp á þjónustu, fræðslu, vísindamiðlun og upplifunarviðburði á svæðinu (sjá (loft)mynd 1).

Mynd 1 Elliðaárstöð er lifandi áfangastaður í hjarta borgarinnar.

Í Elliðaárstöð er boðið upp á skipulagða móttöku nemenda til að auka þekkingu þeirra á orku- og veitumálum ásamt þeim lífsgæðum sem veiturnar gefa. Vísindamiðlun er unnin eftir hugmyndafræði STEAM sem stendur fyrir vísindi, tækni, verkfræði, listgreinar og stærðfræði. Aðferðin byggir upp færni til að hugsa til framtíðar og styrkir nýsköpunarhæfni, gagnrýna hugsun og lausnaleit sem byggir upp hæfni til að takast á við úrlausnarefni samtímans. Ný fræðslusýning fyrir skólahópa, *Heimili veitna*, afhjúpar á lifandi hátt leyndardóma veitna á heimilum borgarbúa. Hafa nú um 3000 nemendur komið í heimsókn í Elliðaárstöð. Þá opnaði einnig kaffihúsið *Á Bistró* í dalnum og lokið var við framkvæmdir á vatnsleikjagarði. Þar geta fróðleikspyrst börn og fullorðnir lært um vatnið, skoðað þrýsting, vatnshraða, vatnsafl, fallorku og hegðun vatns í náttúrunni í gegnum leik.

Fjölmargir og vel sóttir viðburðir hafa verið haldnir í Elliðaárstöð þar sem áhersla er á að skapa merkingarbæra upplifun fyrir gesti sem styrkir tengslin við áfangastaðinn, vörumerki OR samstæðunnar og skapa jákvæðar minningar. Þá var hafist handa við að reisa gufuborinn Dofra sem oft er kallaður verðmætasta vinnuvél Íslandssögunnar enda olli hann straumhvörfum í borun eftir heitu vatni og gufu á Íslandi. OR ásamt HS Orku og Landsvirkjun lögðu í sameiningu til fjármagn til að gera borinn upp. Þessi góða samvinna endurspeglar leiðarljós eigendastefnunnar þar sem segir að „*eigendur vilja að lítið sé til fyrirtækisins sem trausts samstarfsaðila, sem eftirsóknarvert sé að starfa fyrir og með og að það gegni veigamiklu hlutverki í samfélaginu*“.

Á árinu 2024 mun gestastofa Elliðaárstöðvar og OR samstæðu líta dagsins ljós. Þar verður þekking, saga, framþróun og nýsköpunarverkefni sem starfsfólk OR samstæðu vinnur sýnileg og aðgengileg borgarbúum. Í húsinu verður einnig aðstaða fyrir móttöku og hægt verður að leigja aðstöðu fyrir fundi, vinnustofur og halda ráðstefnur.

Umfjöllun um önnur samfélagslega mikilvæg verkefni á vegum OR er að finna meðal annars á heimasíðu fyrirtækisins og rafrænum ársskýrslum. Ársskýrslurnar er gerðar í samræmi við UFS viðmið þar sem ítarlega er gerð grein fyrir umhverfismálum, félagslegum þáttum og stjórnarháttum.

3 Hlutverk, kjarnastarfsemi og starfssvæði

Kjarnastarfsemi OR er lýst í lögum, sameignarsamningi og eigendastefnu. Kjarnastarfsemin eru þau verkefni sem fyrirtækinu er falið að sinna. Í eigendastefnu hafa eigendur enn fremur útfært hlutverk OR sem snýr að megintilgangi starfsemi þess. Hlutverk og kjarnastarfsemi OR voru skilgreind í lögum 136/2013 sem tóku gildi við uppskiptingu OR 2014 þegar einstaka hlutverk fyrirtækisins voru færð yfir í dótturfélögin Veitur, Ljósleiðarann og Orku náttúrunnar. Á þeim tíma voru sameignarsamningur og eigendastefna rýnd og stjórnarhættir skýrðir með tilliti til þessara breytinga.

Carbfix ohf. hóf starfsemi sem aðskilið fyrirtæki í janúar 2020 og 2022 var stofnað dótturfélag Carbfix ohf., Carbfix hf., til fjármögnunar Carbfix-verkefna. Þetta kallaði á að lagastoð yrði tryggð fyrir OR til að eiga hlut í hlutafélaginu utan um Carbfix-tæknina sem starfar á samkeppnismarkaði. Það var og tryggt með lögum um breytingu á 2. másl. 2. gr. laganna, sem samþykkt voru á Alþingi 8. maí 2023 sem orðast svo: „*Einnig hafa Orkuveita Reykjavíkur og dótturfélög með höndum starfsemi sem nýtt getur rannsóknir, þekkingu eða búnað fyrirtækjanna, sem og iðnþróun og nýsköpun, enda tengist hún kjarnastarfsemi fyrirtækisins, þ.m.t. geymslu koldíoxíðs og annarra vatnsleysanlegra gastegunda í jörðu.*“

OR samstæðan stendur aftur frammi fyrir breytingum en nú varðandi tvö dótturfélaganna, Ljósleiðarann og Carbfix hf. sem heimilað hefur verið að selja hlutdeild í. Kalla þessar breytingar á rýni eigendastefnunnar þar sem skýra þarf hvaða áhrif þetta hefur á stjórnarhætti.

Í eigendastefnu er kafli um starfssvæði OR og segir þar: „*Meginstarfssvæði Orkuveitu Reykjavíkur er Suðvesturland. Tækifæri annars staðar eru skoðuð út frá hlutverki fyrirtækisins, arðsemi og áhættu og skulu staðfest af eigendum áður en stofnað er til skuldbindinga vegna þeirra*“. Innri endurskoðun bendir á að þennan kafla þurfi að rýna og skilgreina meginstarfssvæði enda liggja fyrir að starfssvæði dótturfélaga OR séu mun víðtækari og hafi verið um langt skeið. Þykir ljóst að eigendur þurfi að skýra þennan kafla og þetta meginatriði þannig að ljóst sé við hvað er átt og hvað staðfesting eigenda í þessu tilfelli þýðir. Stjórn OR kallar því eftir afstöðu eigenda hvað þetta varðar.

4 Stjórnarhættir

Stjórn OR leitast við að viðhalda góðum stjórnarháttum og efla þá. Stjórnarháttum OR er skipað með lögum nr. 136/2013, sameignarsamningi eigenda, eigendastefnu og starfsreglum stjórnar. Starfsreglurnar taka einnig mið af siðareglum OR, Leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Samtökum atvinnulífsins og Nasdaq OMX Iceland ehf. auk handbókar stjórnarmanna, útgefinni af KPMG. Stjórn OR ákvað á fundi sínum í september þessa árs að taka núverandi starfsreglur til rýni og hugsanlegrar endurskoðunar. Starfsreglur skulu svo

staðfestar á eigendafundi til samræmis við ákvæði sameignarsamnings OR og munu verða lagðar fyrir eigendur á eigendafundi þegar að því kemur.

Stjórn OR setur sér árlega starfsáætlun sem er í samræmi við leiðbeiningar um góða stjórnarhætti. Starfsáætlun þessa árs var samþykkt á síðasta fundi síðastliðins árs. Starfsáætlun gerir ráð fyrir öllum þeim verkefnum sem stjórn eru falin samkvæmt sameignarsamningi og eigendastefnu. Þannig er leitast við að tryggja framfylgd eigendastefnu og stöðuga árvekni, ábyrgð og yfirsýn stjórnar í rekstri fyrirtækisins.

Í samræmi við meginhlutverk og skyldur stjórnar fer hún með æðsta vald á milli eigendafunda. Stjórn annast um að skipulag OR og starfsemi sé góðu horfi. Þá skal stjórn jafnframt stuðla að viðgangi félagsins og langtímaárangri samhliða því að hafa eftirlit með daglegum rekstri fyrirtækisins. Stjórn OR hefur tryggt skilvirka og skjalfesta ferla um áhættustýringu og áhættustefnu, virkt innra eftirlitskerfi og innri endurskoðun. Innri endurskoðandi heyrir beint undir stjórn og um störf hans er fjallað í erindisbréfi. Þá eru starfandi undirnefndir stjórnar, starfskjaranefnd og endurskoðunarnefnd. Á árinu rýndi starfskjaranefnd starfsreglur sínar og til samræmis við hlutverk nefndarinnar var tillagan lögð fram á aðalfundi í apríl þar sem breytingin var samþykkt einróma.

Stjórnin gerir reglulega mat á eigin störfum og störfum forstjóra og hefur gert síðastliðin ár. Þar sem ný stjórn tók til starfa í upphafi árs og nýr forstjóri í apríl sl. var ákveðið að fresta mati á störfum forstjóra og stjórnar til ársloka. Stjórnin gerir einnig reglulegt mat á því hvernig stefnumótun félagsins er hrint í framkvæmd. Reglulegt mat stjórnar á stefnumótun og innleiðingu byggist á árlegri rýni heildarstefnu félagsins og sérhverri stuðningsstefnu sem eigendastefnan tilgreinir (sjá 5. kafla). Þetta er skjalfest ferli sem kallað er *stefnumiðaðir stjórnarhættir* og grein hefur verið gerð fyrir í skýrslum um framfylgd eigendastefnu síðastliðin ár.

4.1 Kortlagning á skipulagi og stjórnarháttum OR

Almenn eigendastefna Reykjavíkurborgar var kynnt stjórn OR í október 2022. Kynningin var hluti af innleiðingarferli stefnunnar sem kallar á endurskoðun stofnskjala þeirra fyrirtækja sem stefnan gildir um, einkum stofnsamþykktir og stofnsamninga.

Í nóvember 2022 fékk OR bréf frá borgarritara Reykjavíkurborgar þess efnis að hefja ætti kortlagningu á skipulagi og stjórnarháttum OR. Stjórn og forstjóri OR skipuðu tengilið til að vera í samskiptum við borgina og var gögnum, sem óskað var eftir, skilað í sama mánuði. Í bréfinu segir jafnframt að kortlagning eigendastefnu þeirra félaga sem Reykjavíkurborg á hlut í kunni að kalla á endurskoðun þeirra til samræmis við ákvæði almennrar eigendastefnu Reykjavíkurborgar.

Eigendastefna eins eigenda félagsins er ekki hluti af stjórnarháttum OR nema að svo miklu leyti sem hún samræmist eigendastefnu allra eigenda. „*Eigendastefnan er samstarfssáttmáli eigenda*

og verða ekki gerðar á henni breytingar nema í samkomulagi þeirra, samþykktar af sveitarstjórnnum og staðfestar á eigendafundi.“ Eigendur þurfa því að sammælast um það hvernig þeir ætla að haga málum varðandi sameiginlega eign sína og kallar það á rýni eigendastefnunnar.

Reykjavíkurborg hafði boðað það að hluti af innleiðingaverli eigendastefnu sinnar væri að endurskoða stofnskjöl allra fyrirtækja sem undir stefnuna falla og er OR þar á meðal. Markmiðið er að þau endurspegli ákvæði eigendastefnu borgarinnar. Drög að formi fyrir stofnsamþykktir, sem notuð verða við útfærslu nýrra stofnskjala, voru send OR í október til umsagnar. Formið verður síðar aðlagð að hverju og einu fyrirtæki. Stofnsamþykktiformið var lagt fram til kynningar í stjórn OR sem bókaði á fundi sínum þann 23. október 2023:

„Stjórn Orkuveitu Reykjavíkur skorar á eigendur að skipa vinnuhóp til að endurskoða eigendastefnu, sameignarsamning og eftir atvikum lög um Orkuveitu Reykjavíkur, t.d. varðandi félagsform. Stofnsamþykktir skv. fyrirliggjandi drögum verði afgreiddar að þeirri vinnu lokinni.“

5 Stefnumótun

Í sameignarsamningi OR hafa eigendur félagsins falið stjórn veigamikið hlutverk er snýr að framfylgd eigendastefnu félagsins, stefnumótun og eftirfylgni með stefnu, markmiðum og mælikvörðum. Í sameignarsamningi OR segir *„Stjórn skal setja fyrirtækinu heildarstefnu og framtíðarsýn í samræmi við eigendastefnu og skilgreina í henni mælikvarða í rekstri fyrirtækisins. Stefnuörkun fyrir Orkuveitu Reykjavíkur skal endurspeglast í samþykktum og stefnumörkun dótturfélaga.“* Þá hefur forstjóri á hendi framkvæmd stefnu stjórnar, eins og segir í reglugerð um OR og sameignarsamningi.

Um þessar mundir eru tímamót enda hafa töluverðar breytingar orðið á forystu OR þar sem ný stjórn hefur tekið við taumunum auk nýs forstjóra. Í ljósi þeirra tímamóta, sem OR er á og þeirra miklu breytinga og áskorana í innra og ytra umhverfi félagsins, afréð stjórn í samstarfi við forstjóra að ráðast í viðtæka heildarstefnumótun á árinu og sem eigendur voru upplýstir um á aðalfundi félagsins í apríl.

Í júní var heildarstefnumótun fyrir OR hrint af stað. Ráðgjafar voru valdir til verksins, annars vegar AtonJL sem sá um hagaðilagreiningu og hins vegar KPMG sem sá um greiningarvinnu og stefnumótunarferlið ásamt stýrihópi OR sem í sátu forstjóri, stefnustjóri og framkvæmdastýra mannauðs og menningar.

Hagaðilagreining byggðist á viðtölum við viðskiptavini, samstarfsaðila í orkugeiranum auk hagsmunasamtaka varðandi umhverfi og atvinnulíf. Stjórnendur í samstæðu OR gegndu jafnframt mikilvægu hlutverki í greiningum og byggt var á sérfræðipækkingu þeirra á umhverfi, áskorunum og tækifærum fyrirtækjanna. Þá var álit alls starfsfólks leitað enda mikilvægt að allt starfsfólk eigi hlutdeild í stefnumótuninni. Það er enda starfsfólk allrar samstæðunnar sem kemur að innleiðingu

stefnunnar og stuðlar að því að markmið náist. Á mynd 2 má sjá yfirlit yfir þær greiningar sem voru unnar og tilgang þeirra. Framangreind greiningarvinna var unnin til undirbúnings stefnumótunar stjórnar sem vann með greiningarnar til mótunar stefnu fyrir OR.

Mynd 2 Greiningarvinna sem unnin var fyrir heildarstefnumótun OR.

Til viðbótar við framangreindar greiningar var stjórnnum dótturfélaga kynnt vinnan þar sem þær höfðu tækifæri til að koma með ábendingar eða spurningar enda skulu stjórnir dótturfélaga setja þeim heildarstefnu og framtíðarsýn sem samræmist heildarstefnu OR. Ákvæði þessa efnis má finna í sameignarsamningi OR, eigendastefnu og samþykktum hvers félags og er mikilvægur hluti stjórnarháttá samstæðunnar enda uppfyllir samstæðan í sameiningu það hlutverk sem OR er falið lögum samkvæmt.

Sameignarsamningur OR segir: „Stjórn Orkuveitu Reykjavíkur skal tryggja að stefna fyrirtækisins sé kynnt eigendum“ og í framhaldi skal hún kynnt „viðskiptavinum og starfsfólki, meðal annars með birtingu hennar á heimasíðu fyrirtækisins“. Afrakstur stefnumótunar, heildarstefna OR, liggur nú fyrir eigendafundi.

5.1 Stuðningsstefnur

Í eigendastefnu eru taldar upp þær stefnur sem skulu vera til stuðnings heildarstefnu OR og skulu þær endurspeglast í stefnum dótturfélaga. Stefnumiðaðir stjórnarhættir, sem getið var í 4. kafla þessarar skýrslu, tryggja slíkt samræmi. Stefnur sem rýndar eru af stjórn OR koma til rýni í stjórnun

dótturfélaga mánuði seinna og er það ábyrgðaraðili hvernar stefnu sem ber ábyrgð á því að tryggja samræmi og að fylgjast með því að unnið sé að markmiðum stefnunnar alls staðar í samstæðunni. Þetta skjalfesta ferli er mikilvægur hluti innra eftirlits í samstæðunni og gegna ábyrgðaraðilar stefnu hlutverki annarrar varnarlínu áhættustýringar.

Innkaupastefna OR ásamt innkaupareglum voru rýndar í febrúar. OR samstæðan hefur jafnframt sett birgjum siðareglur þar sem gerð er sú krafa til birgja að þeir fylgi grundvallarviðmiðum Global Compact sem snúa að mannréttindum, vinnumarkaði, umhverfinu og aðgerðum gegn spillingu.

Mannauðsstefna, jafnréttisstefna, siðareglur auk starfskjarastefnu og starfsreglna starfskjaranefndar, voru rýndar á marsfundi stjórnar. Breytingar voru gerðar á starfskjarastefnu auk starfsreglna sem lagðar voru fyrir aðalfund í apríl og staðfestar, sbr. ákvæði sameignarsamnings þar um. Stefnur um upplýsingaöryggi og persónuvernd voru sameinaðar á fundi stjórnar í apríl auk þess sem gæðastefna félagsins var rýnd. Í maí var tekin fyrir stefna í öryggis- og heilsumálum og í júní var umhverfis- og auðlindastefna félagsins rýnd samhliða stefnu um samfélagsábyrgð. Voru stefnurnar sameinaðar og heitir í kjölfarið sjálfbærnistefna. Markmið þessarar sameiningar er að ná betri tókum á fleiri sjálfbærniþáttum. Breytir þetta efnistökmum og framsetningu mánaðarlegrar skýrslu til stjórnar OR ásamt ársskýrslu og skýrslu stjórnar í ársreikningi félagsins.

Í október áttu stefnur um upplýsingatækni og upplýsingaöryggi og persónuvernd að koma til rýni stjórnar. Í þeim sama mánuði varð vart við öryggisbrest í vefkerfi OR, *Mínum síðum*, sem varð þess valdandi að óviðkomandi fletti upp orkureikningum viðskiptavina Veitna og ON. Brugðist var strax við, komið í veg fyrir öryggisbrestinn og persónuverndarfulltrúa OR og Persónuvernd gert viðvart. Þá var málið kært til lögreglu. Í kjölfar þessa var hrint af stað rótargreiningarvinnu með öllum hlutaðeigandi innan samstæðunnar og mun standa yfir í nóvember og desember. Sú vinna er grundvöllur að rýni og skoðun á því hvort og af hverju þá þurfi að gera breytingar á stefnum, ferlum, verklagi o.fl. Upplýsingatæknistefnan var lögð fram óbreytt á fundi stjórnar í desember með þeim fyrirvara að hún kæmi aftur á fund stjórnar að rótargreiningu lokinni. Í desember voru arðsemissstefna og arðgreiðslustefna lagðar fram til rýni. Gerð var tillaga að breytingum á arðgreiðslustefnu en óbreyttri arðsemissstefnu sem hlaut ítarlega rýni á síðasta ári. Þessar stefnur liggja fyrir eigendafundi þessa árs ásamt áhættustefnu sem rýnd var í stjórn OR á nóvemberfundi og samþykkt án breytinga.

Hafa þá allar þær stefnur, sem eigendastefnan tilgreinir verið teknar til endurskoðunar á árinu samhliða markmiðum og mælikvörðum. Yfirlit yfir allar stefnur má sjá á heimasíðu OR.

6 Samskipti og upplýsingagjöf

Eins og víða um atvinnulífið stendur nú yfir hjá samstæðunni innleiðing sjálfbærniregluverks Evrópusambandsins. Helsta markmið þess er að sporna við grænþvotti, það er röngum eða

vafasömum fullyrðingum um umhverfisvænleika tiltekens reksturs og setur slíkar rangfærslur undir sama hatt og rangfærslur í öðrum reikningsskilum. Regluverkið er þríþætt:

- Flokkunartilskipun þar sem settar eru fram loftslags- og umhverfiskröfur svo tiltekinn starfsþáttur geti talist grænn.
- Reglur um ársreikninga/ársskýrslur (Corporate Sustainability Reporting Directive) sem með innleiðingu í ársreikningalög gerir kröfu um viðeigandi sjálfbærniupplýsingar í reikningsskilum.
- Staðall grænna skuldabréfa, sem rammur inn kröfur til grænnar fjármögnunar en þær eru ekki einhlítar og að talsverðu leyti komnar undir fjármögnunaraðilum í dag.

Innleiðingin er nokkuð umfangsmikil, einkum breyting á bókhaldskerfum vegna flokkunarreglugerðarinnar svo að hægt sé að ná út úr kerfunum áreiðanlegar upplýsingar um hversu mikill hluti fjárfestinga og tekna samstæðunnar stenst umhverfis- og loftslagskröfur reglnanna.

OR sér einnig tækifæri í breytingunum. Nú er árlega gefin út ársreikningur, ársskýrsla, áhrifaskýrsla grænnar fjármögnunar, skýrsla um framfylgd eigendastefnu auk þess sem grænu bókhaldi er skilað. Takist vel til við innleiðingu regluverksins af hálfu stjórnvalda og innan samstæðu OR má sjá fyrir sér mun einfaldari skýrslugerð vegna fjárhags- og sjálfbærniþátta rekstursins.

Þá stendur yfir innleiðing nýrrar sjálfbærnistefnu OR. Í henni eru sex megináherslur og undir þeim 21 þýðingarmikill sjálfbærniþáttur. Uppbygging stefnunnar er með sama hætti og hinnar árangursríku umhverfis- og auðlindastefnu samstæðunnar sem upphaflega var sett árið 2012. Sú stefna er felld inn í nýju stefnuna sem og stefna OR um samfélagsábyrgð frá árinu 2015. Sú skerping sjálfbærniáherslna sem í stefnumótuninni felst kemur sér afar vel við innleiðingu þegar samþykktu og væntanlega stjórnvaldsfyrirmæla til varnar grænþvotti.

7 Ákvarðanir sem hljóta skulu samþykki eigenda

Samkvæmt sameignarsamningi skal stjórn OR vísa til eigenda „*Óvenjulegum, veigamiklum eða stefnumarkandi ákvörðunum*“. Slíkar ákvarðanir dótturfélaga skulu jafnframt lagðar fyrir eigendur OR og skal stjórn OR upplýst um þær. Í eigendastefnu eru jafnframt skilgreindar tilteknar ákvarðanir sem hljóta skulu samþykki eigenda. Í tengslum við endurskoðun eigendastefnu, sem lögð er til, þurfa eigendur að rýna þær ákvarðanir sem hljóta skulu samþykki. Má þar nefna ákvarðanir sem snúa að starfsemi (hvað) og starfssvæði (hvar) og spilar þar ekki síst inn í að hluthafar eru að koma að tveimur dótturfyrirtækja OR.

7.1 Carbfix

Ætlunin er að selja hluta til fjárfesta í hinu nýja dótturfélagi Carbfix ohf., Carbfix hf., sem getið var í 3. kafla. OR verður meirihlutaeigandi Carbfix. Í tengslum við hlutafjárukninguna hafa verið haldnir óformlegir fundir á árinu með handhöfum eigenda. Sala hlutafjár í Carbfix er til að hraða uppbyggingu félagsins og standa undir fjárfestingum, hvort tveggja hér á landi og erlendis. Undirbúningi útgáfu nýs hlutafjár í Carbfix er lokið, fjárfestakynningar hafa staðið yfir á árinu og væntingar um nýja meðeigendur á árinu 2024 endurspeglast í fjárhagsspá samstæðu OR sem var samþykkt í stjórn í október.

7.2 Ljósleiðarinn

Eigendur samþykktu á árinu að veita heimild til hækkun hlutafjár Ljósleiðarans ehf. um allt 33,33% af heildarhlutafé félagsins eða þannig að eignarhlutur OR yrði aldrei minni en 66,67% af heildarhlutafé félagsins. Hluthafafundur Ljósleiðarans samþykkti um miðjan september að auka hlutafé félagsins og bjóða nýjum hluthöfum það til kaups. Þess er vænst að söluférlí nýs hlutafjár í Ljósleiðaranum verði til lykta leitt á nýju ári.

7.3 Orkuöflun

Fyrirsjáanlegur er vöxtur í eftirspurn eftir grænni orku sem framleidd er með sjálfbærum hætti. Vinnsla á endurnýjanlegri orku skiptir lykilmáli í baráttunni við loftslagsvána. Orkuskiptin eru þýðingarmikil til að ná markmiðum stjórnvalda í loftslagsmálum og kalla á endurnýjanlega raforku. Í samræmi við eigendastefnu OR, sem er orku- og veitufyrirtæki í almannaeigu, ber fyrirtækið samfélagslega ábyrgð á orkuöflun sem staðið er að í sátt við umhverfi, náttúru og samfélag.

Í júní 2023 var greint frá því opinberlega að OR skoðar að reisa vindorkugarða í nágrenni Hellisheiðar. OR hafði þegar kynnt hlutaðeigandi bæjar- og sveitarstjórum og landeigendum þá vindorkukosti sem eru til skoðunar og jafnframt lagt fram beiðni til Orkustofnunar um að verkefnisstjórn rammaáætlunar fjalli um þrjá vindorkukosti í nágrenni Hellisheiðar auk mögulegrar dæluvirkjunar sem nýtt yrði sem jöfnunarafl.

Í október samþykkti borgarstjórn að beina því til stjórnar OR að skoða fýsileika þess að styðja við uppsetningu sólarsella á heimilum í Reykjavík. Á fundi stjórnar í sama mánuði samþykkti stjórn að málið yrði skoðað ásamt möguleikum á sambyggðum vindmyllum. Eitt sviða OR, Rannsóknir og nýsköpun, hefur hafið þessa greiningu.

8 Lokaorð

Eigendastefna OR er meira en áratugargömul. Breytingar í samfélaginu og innri starfsemi félagsins valda því að ramminn sem stjórn hefur til að vinna eftir er að óskýrast. Af því hljóttast nýjar áskoranir fyrir stjórn og ákvarðanatöku hennar.

Á eigendafundi OR 9. desember 2022 var skýrsla um framfylgd eigendastefnu lögð fram. Í henni voru eigendur hvattir, líkt og árið á undan, til að rýna eigendastefnuna. Á fundinum var bókað: *„Eigendur telja ástæðu til að huga að endurskoðun eigendastefnu Orkuveitu Reykjavíkur, m.a. með hliðsjón af nýrri eigendastefnu Reykjavíkurborgar.“*

Í aðalfundargerð OR apríl 2023 er bókað að borgarstjóri hafi sagt það sitt álit að starfsemi OR væri í föstum og góðum skorðum sem mætti meðal annars rekja til mótunar eigendastefnu OR. Þá nefndi hann að komið hefði fram áður á vettvangi eigenda að stefnan væri til endurskoðunar og yrði nú að talsverðu leyti í höndum nýs fólks á vettvangi stjórnar, eigenda og fyrirtækisins.

Með hliðsjón af framangreindu, til að eigendastefna OR geti stutt við framþróun fyrirtækisins, er nú lögð fram tillaga á eigendafundi þess efnis að rýni eigendastefnunnar verði hrint úr vör 2024. Í skýrslu þessari og greinargerð sem fylgir tillögunni eru ástæður reifaðar og sá ávinningur sem rýnin gæti fært eigendum og stjórn.